

CUPRINS

Prolog	9
1. Ce s-a petrecut între timp	11
2. Viața agitată a lui Iosif-Maria	20
3. Să batem câmpii (1)	27
4. N-ar mai exista jocul	39
5. Suzy intră în scenă	41
6. Chinurile creației	49
7. Spune-mi cu cine te-ntâlnești ca să-ți spun cine ești	53
8. Marele război al roque-ului	61
9. Aleșii zeilor pot ajunge în pragul nebuniei	65
10. Dacă ne place, putem privi lumea și altfel decât în mod obișnuit	73
11. Hazel are gânduri ascunse	82
12. Floarea singuratică	90
13. Paralelele trebuie să se întâlnească	92
14. Miercurea păcătoasă	94
15. Educația tinerelor fete	99
16. Floricelele Sfântului Mack	106
17. Suzy calcă în străchini	112
18. Mică pauză cotidiană	118
19. Joia dulce (1)	130
20. Joia dulce (2)	137

21. Joia dulce a fost o zi de pomină	143
22. Repetiția	149
23. O noapte de dragoste	156
24. Vinerea așteptărilor	164
25. Old Jingleballicks	171
26. Se-apropie furtuna.	182
27. O, tu, zi măreață!.	187
28. Dezastrul	198
29. Nenorocirea.	210
30. S-a născut un președinte	221
31. Drumul spinos al măririi.	227
32. Hazel trece la acțiune	229
33. Toba îndepărtată	245
34. Curățenie mare	250
35. <i>Il n'y pas de mouches sur la grandmère</i>	253
36. Lama Sabachthani?	263
37. Capitol scurt	267
38. Să batem câmpii (2), sau festivalul fluturilor din Pacific Grove	269
39. Joia dulce revine	273
40. Vom fi cu toții fericiți ca niște regi	282

PROLOG

Într-o seară, tolănit pe patul său de la Palace Flophouse¹ Mack spuse:

– Niciodată nu prea mi-a plăcut cartea asta, Cannery Row². Aș fi scris-o cu totul altfel.

Apoi, după un timp, se întoarse pe-o parte, își propti capul în palmă și continuă:

– De fapt o spun ca un critic, dar dacă l-aș întâlni pe tipul care a scris-o, i-aș zice câteva lucruri.

– Ce anume? întrebă Whitey nr. 1.

– Păi, răspunse Mack, uite cum stă treaba. Are capitole: capitolul unu, capitolul doi, capitolul trei. Până aici, asta e în regulă, dar mi-ar plăcea să aibă câteva cuvinte la început, care să-mi indice despre ce este vorba în capitol. Poate o să vreau să recitesc un pasaj, iar capitolul cinci nu-mi spune nimic. Pe când dacă ar scrie un cuvânt sau două, aș ști imediat că acela este capitolul care mă interesează.

– Continuă, spuse Whitey nr. 1.

– Îmi place ca într-o carte să fie mult dialog, dar nu-mi place să mi se spună cum este tipul care vorbește. Vreau să mi-l închipui după felul în care vorbește. Și încă ceva – mi-ar

¹ Un fel de casă comună

² *Calea Sardelui*, roman de factură foarte asemănătoare și cu personaje comune, publicat de Steinbeck cu zece ani mai înainte, adică în 1944.

plăcea chiar să-mi închipui ce gândește tipul din ceea ce spune. Îmi place să fie și descrieri, continuă el. Îmi place să știu ce culoare și ce miros are un lucru, cu ce seamănă și poate chiar ce impresie îi face tipului respectiv, dar nu prea mult.

– Mack, ești cu siguranță critic, spuse Whitey nr. 2, nu te credeam atât de capabil. Asta-i tot?

– Nu, răspunse Mack. Câteodată aș vrea ca o carte să-și piardă firul și să bată câmpii. Poate că tipul care scrie ar avea poftă s-o mai ia razna. Să înșire cuvinte frumoase, sau să le amestece până iese un fel de muzică. Foarte bine. Dar cuvintele astea ar trebui să fie așezate ceva mai de-o parte, ca să nu fiu obligat să le citesc. Nu-mi place să dau peste aiureli tocmai în miezul povestirii. Așa că dacă tipul care o scrie vrea să bată câmpii, atunci s-o facă chiar la început. Atunci, dacă vreau, pot să trec peste pasajul respectiv, sau pot să mă întorc la el, dar numai după ce știu cum se termină povestirea.

– Mack, dacă individul care a scris Cannery Row ar intra aici, i-ai înșira tot ce ne-ai spus? întrebă Eddie.

– Mack poate spune ce vrea, cui vrea, zise Whitey nr. 2. Ar putea învăța chiar și o fantomă cum să bântuie o casă.

– Și cum aș mai face-o, sări Mack, și aș sfătui-o să mai lase încolo zăngănitul lanțurilor și bătăile în masă. De secole întregi fantomele n-au mai progresat. Și cum aș mai face-o, Whitey!

Apoi se întinse din nou, fixând baldachinul patului.

– Le văd pe toate atât de bine... spuse Mack.

– Fantomele? întrebă Eddie.

– Ei, pe naiba, zise Mack. Capitolele...

1

CE S-A PETRECUT ÎNTRE TIMP

Când Monterey și Cannery Row au fost atinse de război, fiecare a luptat mai mult sau mai puțin, într-un fel sau altul. După încetarea ostilităților fiecare și-a oblojit rănilor.

Fabricile de conserve au participat la război nerespectând regulamentele și pescuind tot peștele. Iar asta din pur patriotism, ceea ce însă nu a făcut să învie peștii. Întocmai cum se petrecuse cu stridiile din Alice¹, „totul a fost mâncat“. Pentru aceeași nobilă cauză au fost rase și pădurile din Vest, iar astăzi se pompează din subsolul californian mai multă apă decât cade din cer. Când totul se va preface în pustiu, oamenii vor fi triști, tot atât de triști ca și cei din Cannery Row după ce toate sardelele au fost pescuite, puse în cutii și mâncate. Numai un paznic mai însuflețea fabricile cenușii cu pereții din tablă ondulată. Strada, pe care huruieră atâtea camioane, era liniștită și pustie.

Da, războiul i-a atins pe toți. Doc, chemat sub arme, îl însărcinase pe un prieten cunoscut sub numele de Old Jingleballicks să vegheze asupra Laboratorului biologic din Vest, și-și făcu serviciul de sergent la secția „lupta împotriva bolilor venerice“.

¹ Alice în Țara Minunilor, de Lewis Carroll

El privi lucrurile în mod filosofic, omorându-și timpul liber cu o cantitate necontrolabilă de alcool guvernamental, înnodând noi prietenii și făcând în așa fel încât să nu fie avansat. Odată terminat războiul, Doc fu reținut de guvernul recunoscător, pentru reglementarea unor probleme de inventar. Era tocmai omul potrivit pentru o astfel de activitate, deoarece contribuise cu prisosință la crearea dezordinii. Doc fu demobilizat, cu state de serviciu onorabile, la doi ani după victoria noastră.

Se reîntoarce la Laboratorul biologic din Vest și forță ușa umflată de umezeală. Old Jingleballicks nu pusese piciorul pe acolo de ani de zile. Totul era plin de praf și mucegai. Mai erau încă vase murdare în chiuveță, instrumentele ruginiseră, cuștile erau goale.

Doc se afundă în vechiul său fotoliu. Îl blestemă pe Old Jingleballicks, desfătându-se, în treacăt, cu câteva cuvinte veninoase, apoi se ridică în picioare ca un automat și traversează strada liniștită, ca să ia bere de la băcănia lui Lee Chong. Numai după ce văzu un mexican elegant îndărătul tejghelei, își aminti că Lee Chong plecase.

– Bere, spuse Doc. Două sticle.

– Imediat, răspunse patronul.

– Mack e pe-aici?

– Da, cred că da.

– Spune-i că vreau să-l văd.

– Cine vrea să-l vadă?

– Spune-i că s-a-ntors Doc.

– De acord, Doc, răspunse patronul. Berea asta îți place?

– Orice bere îmi place, răspunse Doc.

Doc și Mack rămaseră până târziu la laborator. Berea devenind searbădă, fu înlocuită cu o sticlă de Old Tennis Shoes¹. Mack evocă anii care s-au scurs.

¹ Joc de cuvinte: marca de whisky *Old Tennessee* și expresia „teniși vechi” – *Old Tennis Shoes*.

Totul se schimbă. Oamenii plecaseră, sau se schimbaseră și asta, de fapt, era ca și cum ar fi fost plecați. Mack rosti cu tristețe toate numele, chiar ale celor care trăiau. Gay fusese omorât de o schijă de obuz al artileriei antiaeriene din Londra, căci nu putea să nu-și scoată nasul afară în timpul bombardamentelor. Nevastă-sa se recăsătorise repede, datorită asigurării pe care o primise, dar la Palace Flophouse patul îi fusese păstrat așa cum era înainte de plecarea lui – un mic altar pentru Gay, și nimeni n-avea voie să se așeze pe el.

Mack îi povesti lui Doc cum Whitey nr. 1, repartizat la o uzină de armament din Oakland, își rupsese piciorul chiar a doua zi și apoi petrecuse trei luni în lux și învățase să cânte din muzicuță în patul său alb de spital, realizare de care se va bucura toată viața.

Mai era și noul Whitey și Mack se mândrea cu el, căci Whitey nr. 2 se înrolase în marina militară și plecase să completeze o unitate. Cineva, nu el, spusese că i se acordase Steaua de Bronz, dar, fiindcă o pierduse, nu avea cum s-o mai dovedească. Whitey nr. 2 nu-i putuse ierta marinei de a-i fi luat trofeul: un borcan de un litru plin cu urechi puse la macerat în coniac. Ar fi vrut să-l așeze pe polița de deasupra patului, în amintirea serviciilor aduse patriei.

Eddie își păstrase slujba la Grăsana Ida de la cafenea La Ida. Doctorul, consultându-i dosarul și văzând ce pățise, ajunsese la concluzia că Eddie era mort din punct de vedere tehnic de doisprezece ani. Dar Eddie supraviețuise și, fiindcă toți bărbații fuseseră chemați sub drapel, devenise barmanul Grăsanei Ida. Avea obiceiul să golească toate resturile din sticle în cănițe pe care le îngropa și astfel, după război, Palace Flophouse devenise unul din locurile cele mai bine aprovizionate cu alcool din tot ținutul Monterey.

Mack începu a doua jumătate a primei sticle de Old Tennis Shoes și povesti cum Dora Flood murise în timpul

somnului, lăsând Bear Flag¹ fără conducere. Fetele, cu inima zdrobită, agățară pe poartă anunțul „Închis“, declarară doliu, dar, timp de trei zile, fură auzite cum cinstesc memoria Dorei cântând pe trei voci: *Rock of Ages, Asleep in the Deep* și *St James Infirmary*². Fetele jeliră într-adevăr, dar jeliră ca lupii ieșiți după pradă.

Bear Flag fu moștenit de una din rudele apropiate ale Dorei, sora sa cea mai mare. Aceasta venea din San Francisco, unde timp de câțiva ani condusesese în mod rentabil, în Howard Street, un azil de noapte. Era de multă vreme o asociată liniștită, dar prezentă. Când Dora voise să-și boteze casa Steaua Singuratică, în amintirea unui minunat weekend petrecut la Fort Worth, sora ei insistase să o denumească Bear Flag în onoarea Californiei³. Spunea că trebuie respectat un stat în care se deschide un bordel. Nu găsea că era o diferență prea mare între noua și vechea sa profesie, considerându-le pe amândouă servicii publice. Se pricepea la horoscoape și făcu, încetul cu încetul, din Bear Flag o școală de perfecționare pentru tinerele fete. O chema Flora, dar, într-o noapte, la azil, după ce-și mâncase supa, un vagabond gentil îi spusese: „Flora, după mine ar trebui să te fi chemat mai degrabă Fauna“. „Măi să fie, îmi place, i-a răspuns ea, te deranjează dacă îl păstrez?“ Și rămase Fauna până la sfârșitul zilelor.

Toate astea erau destul de triste, dar se întâmplase ceva și mai trist despre care Mack nu voia să discute. Refuza. Așa că îi vorbi lui Doc despre Henri, pictorul.

Conștiința lui Mack era încărcată din cauza lui Henri. Henri își construise o corabie, o corabie micuță și cochetă, cu o cabină confortabilă, dar o construise în pădure, căci îi era

¹ Steagul Ursului. Aluzie la steagul Californiei care are în centru un urs, animalul totem al acestui stat.

² *Răspłata, Adormită pe vecie și Spitalul din St James*

³ Proclamarea Republicii California a avut loc în 1846 sub Steagul Ursului (*Bear Flag*), care și acum este steagul oficial al statului.

teamă de ocean. Corabia lui era așezată pe un postament de ciment și Henri trăia în ea fericit.

Într-o zi, pe când n-aveau nimic altceva de făcut și se plictiseau, Mack și amicii săi îi jucară o farsă. Coborâră pe malul mării, umplură un sac cu scoici și le lipiră cu ciment pe chila corabiei. Henri fu tare emoționat, mai ales că nu putea povesti nimănui întâmplarea. Doc ar fi putut să-l liniștească, dar Doc era în armată. Henri răzui chila corabiei și o vopsi din nou, dar numai ce se uscaseră vopseaua, că poznașii reîncepură, adăugând de această dată și câteva alge. Când văzură rezultatul, se rușinară cumplit. Henri își vându corabia și părăsi orașul în douăzeci și patru de ore. Nu putea să suporte ideea groaznică și persistentă că, în timp ce el dormea, corabia sa ieșea în larg.

Apoi Mack povesti că și Hazel fusese în armată, cu toate că era destul de greu să găsești pe cineva care să creadă asta. Stătuse destul pentru a putea beneficia de drepturile acordate demobilizaților. Falsificase un formular, ca să se înscrie la cursul de astrofizică al Universității din California. Trei luni mai târziu, când se lămuriră o serie de confuzii, colegiul universității îl descoperi. Departamentul de psihologie ar fi vrut să-l păstreze, dar ar fi fost ilegal.

Hazel se întreba adeseori cum ar fi fost să învețe. Avea de gând să-l întrebe pe Doc, dar până să se întoarcă acesta, ideea îi ieșise din cap. Doc bău ultima picătură de Old Tennis Shoes și spuse:

– Mi-ai povestit despre toți, în afară de tine.

– Eu doar am stat pe aici și am supravegheat totul, răspunse Mack.

Într-adevăr, veghease asupra tuturor și vorbise despre război cu toată lumea. Își denumea războiul, Marele Război. Era primul pe care-l făcea. Când se sfârși, fu derutat de bomba atomică, dar ce-l interesa mai mult era aspectul senzațional al problemei. Recompensele substanțiale oferite de guvern